

Terveystarkkailun tuloksia 2023

Terhi Vahlsten, Faba osk.

faba

ARJEN
KUMPPANI

Terveystarkkailu = hoitotietojen keruu

- Terveystarkkailu alkoi vuonna 1982
- Terveystarkkailu on hyvin yksinkertaista
 - Diagnoosi (hoitokoodi), hoitopäivä ja –kerta sähköiseen rekisteriin
 - Nasevaan eläinlääkärien ja karjanomistajien toimesta
 - Nasevaan myös lääkitystiedot
- Yksinkertaisuus ja kattavuus terveystarkkailun vahvuudet
 - Ei vaadi erikoisia laitteita tai analyysyjä
 - Kaikki voivat osallistua

Terveystarkkailun tulokset 2023

- Terveystarkkailun tulokset koostetaan tuotosseurantakarjojen aloitushoidoista
 - Aloitushoito = hoitokerta 1
 - Aloitushoitoja 158 070 kpl (+3925 kpl, +2,5 %)
- Terveystarkkailuprosentti
 - Niiden tuse-karjojen osuus, joista on saatu vuoden aikana väh. 1 hoitomerkinä
 - **Vuonna 2023 95,5 % (+0,9 %-yks.)**
 - Terveystarkkailulla on hyvä kattavuus

Hoito-% sairausryhmittäin 2023

(Hoito-% = hoitomerkitöjen määrä 100 lehmää kohti)

Sairausryhmä	Hoito-%
Hedelmällisyshäiriöt	25,36
Utaresairaudet	20,82
Poikimahalvaus	4,09
Sorkkasairaudet	2,66
Ruokinnalliset häiriöt	2,18
Asetonitauti	0,80
Muut sairaudet	26,46
Kaikki ELL-hoidot yhteensä	82,38

Yleisimmät hoidot vuonna 1984 ja 2023

- Terveystarkkailun alkuvuosista lähtien yleisimmät terveysongelmat ovat liittyneet hedelmällisyyteen ja utareterveyteen
 - Vuonna 1984 hoitoprosentit 10 kunnan keskiarvona:
 - Vuonna 1984 top 5 hoidot (sijoitus 2023):
 1. Rakkulat (4.)
 2. Äkillinen, kliininen utaretulehdus (2.)
 3. Asetonitauti (24.)
 4. Kiimattomuus (32.)
 5. Poikimahalvaus (6.)

Sairaus	Hoito- prosentti
Hedelmällisyshäiriöt	20,9
Poikimahalvaus	4,8
Asetonitauti	7,7
Ruokinnalliset häiriöt	3,5
Utaresairaudet	19,2

NAUTAKARJA 2/1985 13

Rotukohtaiset hoitoprosentit 2023

(Hoito-% = hoitomerkitöjen määrä 100 lehmää kohti)

Sairausryhmä	AY	HOL	SK
Hedelmällisyshäiriöt 10-62	21,84	27,64	14,89
Utaresairaudet 300-333, 610, 630	18,01	22,51	18,85
Poikimahalvaus 100,101	3,38	4,52	3,78
Sorkkasairaudet 359-370	2,20	2,94	1,86
Ruokinnalliset häiriöt 200-270, 660, 670	1,57	2,55	2,70
Asetonitauti 140, 650	0,69	0,84	2,76
Muut sairaudet	21,45	29,59	18,85
Kaikki ELL-hoidot yhteensä	69,14	90,58	66,11
Lehmältä vain 1 aloitushoito	41,23	49,53	39,33

Terveys ja tuotostaso

- Hoitoprosentit eri keskituotostasoilla

Tuotostaso, kg	Karjoja	Keski-lehmäluku	Hed. hoidot	Utare-sairaudet	Poikimahalvaus	Ruok.häiriöt	Asetonitauti	Sorkka-sairaudet	Muut sairaudet	ELL hoidot yht.
< 7500	316	41,19	15,06	11,30	3,07	1,19	0,81	0,92	10,00	42,35
7500 - 8499	373	41,71	17,21	12,83	3,70	1,16	0,64	1,18	18,54	55,26
8500 - 9499	685	53,46	19,90	16,55	4,08	2,08	0,63	1,57	21,28	66,10
9500 - 10499	805	65,09	27,08	21,01	4,11	2,16	0,91	3,08	25,18	83,53
> 10500	737	89,33	33,33	28,91	4,74	2,92	0,92	3,91	38,61	113,35

Tuotostasosta ja karjakoosta riippumatta terveystilat ovat samat, mutta laajuus muuttuu tuotostason ja karjakoosta noustessa.

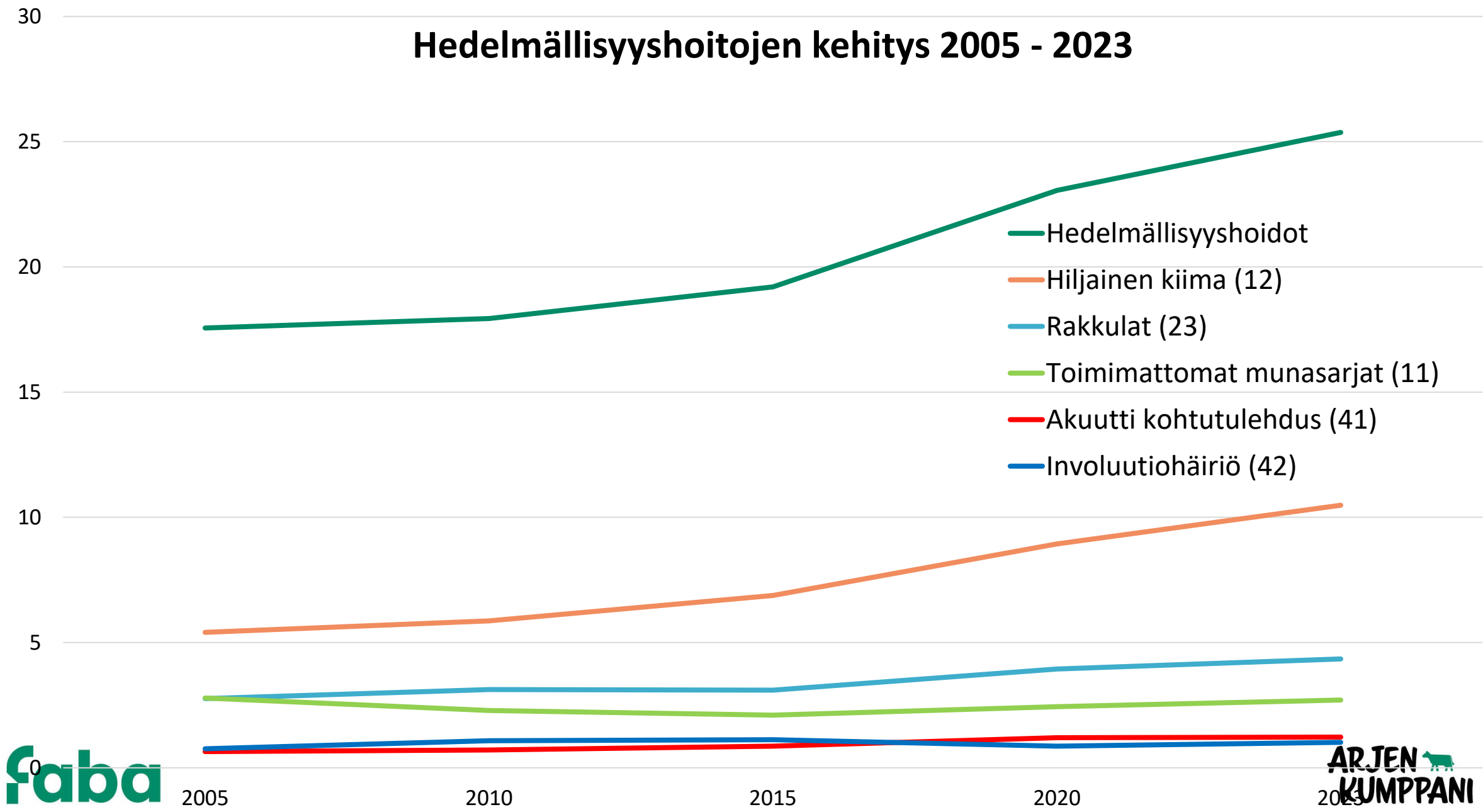
Yleisimmät hoidot tuotostason mukaan

Tuotostaso 7500-8499 kg, keskituotos 8075 kg keskilehmäluku 41,71	Osuus (%) hoidetuista
Hiljainen kiima (12)	6,85
Utaretulehdus, äkillinen kliininen (301)	6,50
Muu ELL:n lääkemääräyksellä tehty ehkäisevä hoito (691)	5,99
Poikimahalvaus (101)	3,54
Rakkulat (23)	2,92
Muu ELL:n lääkemääräyksellä hoidettu sairaus (690)	2,83

Tuotostaso >10500 kg, keskituotos 11 325 kg keskilehmäluku 89,33	Osuus (%) hoidetuista
Hiljainen kiima (12)	13,79
Utaretulehdus, äkillinen kliininen (301)	9,20
Piilevä utaretulehdus (302)	6,47
Muu ELL:n lääkemääräyksellä hoidettu sairaus (690)	5,96
Muu ELL:n lääkemääräyksellä tehty ehkäisevä hoito (691)	5,81
Rakkulat (23)	5,68

Hedelmällisyshoitojen kehitys 2005 - 2023

Lopuksi

- Terveystarkkailu on helppo ja yksinkertainen menetelmä hoitotietojen keruuseen
- Terveystarkkailu mahdollistaa lehmien ja karjojen terveyden seurannan ja analysoinnin sekä **terveysjalostuksen**
- Hyvä kattavuus!
- Eniten hoidetaan hedelmällisyyttä ja utaretulehdusta
- Laajemmat terveystarkkailun tulokset löytyvät Faban kotisivuilta www.faba.fi > Karjan hyvinvointi > Terveys > Terveystarkkailu

